

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 226:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Adgang til at klage over afgørelser om praktisk bistand i hjemmet).

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 16/3 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

SF foreslår, at der bliver givet modtagere af hjemmehjælp adgang til at klage over kommunernes afgørelser over tildelingen af hjemmehjælp.

Det er et forslag, man kan have stor sympati for, men det er også et område, hvor det af forskellige grunde ikke er så ligetil at indføre en ankeadgang. Man kan overveje forskellige måder, man kan gøre det på; jeg regner også med, at man i udvalget vil tage en grundig drøftelse af, hvordan sådan et forslag egentlig skulle tage sig ud, og jeg er selvfølgelig indstillet på at yde udvalget al mulig bistand for at se, hvilke forskellige modeller for sådan en ankeadgang der kan være.

Når det ikke er så ligetil at lave en ankeadgang på hjemmehjælpsområdet, hænger det sammen med flere forskellige ting:

Det er sådan, at hjemmehjælpen i de senere år stadig mere er blevet en del af det, man kalder integrerede ordninger, og det betyder, at der er mange forskellige personalegrupper, der skal arbejde sammen om at yde hjælpen i hjemmet, og at der er en fleksibel tilrettelæggelse af hjemmehjælpen, hvilket indebærer, at

den hjemmehjælp, man får, ikke bare er fast én gang for alle, men kan variere meget fra måned til måned, ja, næsten fra dag til dag, afhængig af den enkeltes behov. Det er jo godt for den, der modtager hjemmehjælp, men det kan så gøre det svært at lave en ankeinstans, der fungerer.

Hele den decentralisering, der er sket i kommunerne og altså også af hjemmehjælpen, har medført, at vurderingen og afgørelsen ligger meget tæt på den enkelte ældre, hvorfor man kan sige, at en klageadgang vil betyde, at kommunens skøn ville blive erstattet af et andet skøn, nemlig ankeinstansens, som ikke nødvendigvis behøver være mere rigtigt.

Nogle af de ting, der kan gøre det vanskeligt at finde kriterier og modeller for en ankeinstans, er f.eks., at personalegrupper under Sundhedsministeriet er inde i den døgnpleje af de ældre, der bliver givet, mens hjemmehjælpen efter bistandsloven bliver tildelt på grundlag af ansøgerens samlede sociale situation; afgørelsen om tildeling af hjemmesygeplejerske kan efter Sundhedsministeriets regler heller ikke ankes.

Måske ligger, jeg havde nær sagt hunden også begravet et andet sted, for SF skriver jo i sit forslag, at problemer med hjemmehjælp måske i virkeligheden er et spørgsmål om at få flere ressourcer. I hvert fald kan man sige, at det er vigtigt, at vi får taget hul på en diskussion om at få givet flere ressourcer til hjemmehjælpen, så vi kan få gjort noget ved nogle af de problemer, der afspejler sig i ønsket om en ankeadgang. Regeringen vil i hvert fald gøre en indsats ved at tage skridt til at få øgede ressourcer, og det er noget af det, vi diskuterer i forhandlingerne med kommunerne, og noget af det, vi vil se på, når vi overvejer, hvordan den aktiveringsordning, der fungerer i øjeblikket, skal laves om.

Sådan som SF's forslag ligger nu, kan man ikke uden videre støtte det, for det er svært at se, hvordan det vil kunne fungere, men det er klart, at det nu skal drøftes i Socialudvalget, og her vil jeg selvfølgelig yde al mulig bistand til en undersøgelse af, hvilke modeller der kan findes for en sådan ankeadgang.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må sige, at jeg ikke forstod det, ministe-

[Lilli Gyldenkilde]

ren sagde, medmindre det skal forstås sådan, at vi ikke aner vores levende råd med hensyn til, hvordan det her skal se ud. Man kan sagtens sige, at man vil bistå Socialudvalget med at finde en løsning på det, men det er jo lige meget, hvilke løsningsforslag vi vil komme med, så vil man kunne afstå fra at gøre noget ved at sige, at det er et kommunalt anliggende, og da man nu har den model for, hvordan det fungerer i kommunerne, kan vi ikke lave noget på området.

Der er et medlem af Folketinget, der har været så venlig at give mig forslaget om motiveret dagsorden fra den 24. april 1991 i hånden, hvor det parti, som socialministeren kommer fra, sammen med CD, Kristeligt Folkeparti og SF – altså et flertal i Folketinget – har besluttet, at der altså skal findes en løsning på det. Det var altså i 1991, nu skriver vi 1993, og så står ministeren og siger, at det nok ikke kan lade sig gøre. Man kan da i det mindste sige, at vi prøver at lukke op og se, om vi kan lave en afgrænsning undervejs. Der er faktisk vedtaget en dagsorden, der pålagde en regering at finde ud af det, og så kan man ikke som socialminister sige, at det kan man slet ikke finde ud af, men at man godt vil bistå Socialudvalget, hvis det kan finde ud af det. Det kan det formentlig ikke, medmindre det godkender dette forslag, og efter det, ministeren sagde, har jeg forstået, at det er der ingen andre partier der gør, så jeg synes nu nok, at det er noget af en opgave, vi er kommet på.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Der er fortsat forskellige måder, man kunne gribe det an på, og det var også derfor, jeg talte om de forskellige modeller, man kunne overveje for, hvordan det kan føres ud i livet. Sådan som jeg læser SF's forslag, er der jo heller ikke deri nogen klar anvisning på, hvad det er, man kan anke. Er det antallet af timer? Er det den samlede hjælp i hjemmet? Der er en bred vifte af muligheder, når vi diskuterer, hvad det er, vi skal kunne anke, og jeg vil ikke sælge skindet, før bjørnen er skudt, men jeg mener det alvorligt, når jeg siger, at vi skal bruge udvalgsarbejdet til at diskutere, hvad det er, man skal kunne anke. Det, jeg prøvede at beskrive før, var, at der er nogle klare problemer, hvis man siger, at det er antallet af timer, man vil anke, for det er ikke så ligetil at sige, hvad det i

det hele taget er for nogle timer, den ældre medborger eller hjemmehjælpsmodtager får. Det er heller ikke så ligetil at sige, at det er hele viften af pleje i hjemmet, man skal kunne anke, for så bliver der nogle problemer på Sundhedsministeriets område. Hvordan anker man nogle af de opgaver, en hjemmesygeplejerske udfører, når det tit er sådan, at en hjemmesygeplejerskes arbejde lapper over en hjemmehjælper's?

Det var sådan set ærligt ment, da jeg sagde, at der var nogle problemer med at finde ud af, hvad det er, man skal anke, og det var lige så ærligt ment, at jeg hellere end gerne vil se på de muligheder, der er.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg er slet ikke i tvivl om, at socialministeren selvfølgelig ærligt mener det, socialministeren siger. Problemet er bare, at socialministeren ingenting siger, og så er vi altså virkelig på den. Så blandede ministeren i øvrigt sundhedsområdet – hjemmesygeplejersker, sygeplejersker, og hvad ved jeg – som ligger under en anden ressource, ind i det.

Dette handler ganske enkelt om, at man skal kunne anke en afgørelse af den bistand, man får i hjemmet, og det vil sige hjemmehjælpen. Ministeren ved jo lige så godt som jeg, at det er noget, de handicappedes og de ældres organisationer har råbt på længe, fordi de er ude for en meget hårdhændet politik i disse år på grund af de store krav, der er stillet fra den tidligere regerings side om, at der skulle skæres både her og dér og op og ned. Det har været meget hårdt, og derfor ønsker man denne ankemulighed.

Det er mit indtryk, at de handicaporganisationer, som har rettet henvendelse til bl.a. Socialudvalget, ikke på nogen måde er ublu i deres krav, og hvis ministeren vil gå med til, at vi tager en samlet drøftelse også med dem om, hvordan man kan afgrænse det her, og vi så ad den vej kan kigge på det, vil jeg blive meget glad, for hvis socialministeren vil give en accept af det, kan jeg se, at vi kan komme videre, men ellers kan jeg ikke efter det, der er sagt indtil nu, se, at vi overhovedet kan komme nogen vegne.

Grete Schødt (S):

[Grete Schødtz]

SF's forslag om adgang til klagemulighed for modtagere af hjemmehjælp berører på mange punkter et vigtigt område. Som det allerede er sagt, ligger det også i forlængelse af den dagsorden om ældrepolitikken, Folketinget vedtog for godt to år siden, hvorefter en ankemulighed for modtagere af hjemmehjælp skulle overvejes.

I Socialdemokratiet mener vi dog, at der er visse problemer ved at ophæve § 57 i bistandsloven. For det første er det vanskeligt at behandle en anke over skønmæssige spørgsmål, som tildeling af hjemmehjælp jo er, og i bistandslovens § 15 siges det, at kommunale afgørelser kun kan omstødes, hvis der er tale om lovbrud. Et skøn inden for de tildelte rammer kan således ikke laves om, og hvis der i dag sker sådanne lovbrud, vil man kunne indklage kommunen for det kommunale tilsyn. Spørgsmålet er derfor, hvor meget der ændres med dette forslag.

For det andet og nok så vigtigt er det dog, at også andre grupper end hjemmehjælpsmodtagere kunne have behov for en ankeinstans, og her tænker jeg på mange plejehjemsbeboere, idet der jo også er tale om offentlige beslutninger i relation til deres pleje.

Socialdemokratiet kan ikke stemme for lovforslaget, som det ligger her, men vi er klart positive over for at starte et konkret arbejde for at komme frem til, hvorledes man bedst kan sikre borgernes rettigheder på dette område. Der er flere modeller, der kan bruges, men det er vigtigt, at vi får diskuteret både fordele og ulemper, inden vi tager endelig stilling.

Så vil jeg godt slutte af med at sige, at vi ønsker, at Dansk Handicap Forbund, som bl.a. også har peget på disse ting, bliver inddraget, inden vi finder frem til et udkast, der er brugbart til et forslag.

Pia Christmas-Møller (KF):

Ingen skal være i tvivl om, på hvis side Det Konservative Folkeparti er at finde, når det drejer sig om forholdet mellem borgerne, systemerne og bureaukratiet. Vi er at finde på borgernes side!

Når det drejer sig om indsatsen på ældreområdet, er vi fuldstændig overbevist om, at det er i de ældres og dermed i borgernes interesse, at de konkrete initiativer og løsningsmodeller vælges og i vid udstrækning også formes så de-

centralt og dermed så tæt på den enkelte som muligt. Derfor mener vi, at det er helt afgørende, at vi fastholder den principielle arbejdsdeling mellem staten og kommunerne, hvorefter Folketinget fastlægger de overordnede ældrepolitiske rammer, mens kommunerne inden for disse overordnede rammer forestår den konkrete udformning. Det er lokalt, man bedst kan finde frem til de tilbud, der passer til den enkelte, og det er også lokalt, man – inden for, igen, de overordnede rammer – bedst kan fastlægge det konkrete serviceniveau. Dermed er det også de lokale beslutningsled, der først og fremmest må stå til ansvar over for den enkelte borger, når det drejer sig om de helt konkrete initiativer og tilbud.

SF stiller endvidere spørgsmålet, om det ikke skal være muligt for de ældre at klage over konkrete afgørelser vedrørende tildeling og udførelse af praktisk bistand i hjemmet. Igen er der heller ikke her nogen som helst tvivl i den konservative gruppe. Svaret er: Jo, selvfølgelig skal ældre medborgere have ret til at klage. Men det har de jo også i dag. Der er mulighed for at klage direkte til kommunalbestyrelsen, og det er jo de ansvarlige.

Nu kan jeg høre på latteren her i salen, at man tænker: Ja, det er meget godt, men skal de mennesker, som står for beslutningen i første omgang, også være klageinstans?

I alle andre situationer kan jeg forstå, at man kvier sig lidt ved tanken. Men der er jo den principielle forskel på en kommunalbestyrelse og andre institutioner, at den er på valg hvert fjerde år. Og det vil sige, at vælgerne, de lokale borgere, rent faktisk har fat i en ende, hvor der kan sanktioneres over for beslutningstagerne.

SF foreslår, at der skal etableres yderligere en adgang til at klage, nemlig til Ankestyrelsen. Lad os så overveje det lidt: Hvad er det egentlig, der foreslås? Hvad forestiller SF sig? Hvordan forestiller SF sig at det skal virke i praksis? Jeg har nemlig meget svært ved at se det for mig i praksis. For sagen er jo, at kommunerne har valgt mange forskellige løsninger. Nogle tildeler ældre hjemmehjælp på timebasis, andre har gennemført den integrerede hjemmehjælpsordning, hvor sygepleje m.v. er en del af den samlede service. Forestiller man sig, at der skal kunne ankes over, at fru Jørgensen er blevet tilbudt to timers hjemmehjælp,

[Pia Christmas-Møller]

eller er det sådan, at der skal kunne klages over, at fru Jørgensen er blevet tildelt hjælp til den opgave, der består i støvsugning? Er det for ringe, at hun ikke får støvsuget to gange om ugen? Er det for ringe, at det måske ophører, når hun bliver bedre og selv er i stand til det? Skal det være muligt at klage over, om støvsugningen nu også er perfekt, om hjørnerne er med, om der er nullermænd under sengen? Fint nok. Men hvilket grundlag skal Ankestyrelsen træffe beslutning på? Det kræver, at der er et regelsæt. Og hvis der ikke er et regelsæt, må Ankestyrelsen selv opfinde et.

Min pointe er, at vi risikerer, enten at det meget let udvikler sig til at være en meget tom retsgaranti for de ældre, eller at vi får en centralt og administrativt fastlagt servicevurdering og serviceniveau. Og så har vi i virkeligheden flyttet de ældrepolitiske initiativer og beslutningerne om de ældrepolitiske tiltag fra det politiske led, det være sig Folketinget, men i høj grad fra kommunalbestyrelserne, til et eller andet administrativt ankeorgan. Det mener jeg ikke er farbart, for dette organ står ikke – i hvert fald ikke direkte – til ansvar over for befolkningen.

Jeg er altså lidt bange for konsekvenserne af dette forslag, i alt fald så længe, vi ikke har gjort os mere præcise tanker om, hvad det er, der skal kunne klages over, og på hvilket grundlag en ankeinstans skal træffe beslutning.

Dermed tror jeg, det er rimeligt godtgjort, hvad vi fra konservativ side mener om forslaget, og jeg vil gerne tilføje, at jeg med glæde noterer den nyvundne realisme, som præger Socialdemokratiets indlæg om dette spørgsmål, og jeg er også utrolig glad for, at socialministeren lægger en vis realisme for dagen, når vi nu behandler forslaget her.

Else Winther Andersen (V):

Det foreliggende lovforslag fremsat af SF har undertitlen »Adgang til at klage over afgørelser om praktisk bistand i hjemmet.« Derom vil jeg gerne sige, at det jo nu engang er sådan, at det med hensyn til tildeling af hjemmehjælp er den enkelte kommune, der i hvert enkelt tilfælde vurderer, hvilket behov der er for hjælp. Jeg ved for øvrigt heller ikke, hvem der skulle være bedre til det, eftersom det er dem, der er tættest på deres egne borgere.

Jeg er også nødt til at spørge, hvordan man i grunden havde forestillet sig at den ankeinstans, som jo nok på en eller anden måde ville komme til at ligge i amtet, skulle kunne vurdere, om der er ydet for lidt eller måske for megen hjælp; for det vil jo være så forskelligt i hvert enkelt tilfælde. Boligerne er forskelligt indrettet, og mennesker har forskellige behov. Skal man til at vurdere, hvor tit der skal støvsuges, om der skal lægges en anden gulvbelægning, eller hvordan indkøbsmulighederne er? Og sådan kunne vi jo blive ved.

Men vi kommer ikke uden om, at hjemmehjælpen har gennemgået en omstilling her i de senere år, hvor man nu prioriterer pleje og omsorg noget højere end rengøringsområdet. Derved er der selvfølgelig også blevet flyttet nogen arbejdskraft. Samtidig har man indført den integrerede hjemmepleje, hvor der nu sker et samarbejde mellem plejehjemmene, ældreboligerne og hjemmehjælp i hidtidig bolig. Det har givet nogen omstillingslarm – det ved vi godt – og det kan jo også være en del af baggrunden for fremkomsten af dette lovforslag.

Men det er Venstres opfattelse, at kommunerne virkelig prøver på at lytte til de ældre, og jeg oplever, at de gør det i stigende grad med det antal ældebestyrelser, der bliver oprettet i kommunerne i disse år. Derfor bliver jeg nødt til at tilkendegive, at Venstre ikke kan støtte det foreliggende lovforslag.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet er helt enig i målet med lovforslaget og de intentioner, der ligger i lovforslaget, men vi er ikke enige i den foreslåede model til at løse problemerne. Det, vi har fundet frem til at der er behov for, er et helt uafhængigt nævn eller i hvert fald en helt uafhængig instans og ikke, som dette lovforslag lægger op til, at det bliver amsankenævnene, man kan få lov til at klage til.

For det første er amsankenævnene nok rigeligt overbelastede i forvejen, og vi ved jo desværre, at et amsankenævn er en instans, der kan være for langsom til at behandle sagerne. For det andet kan man frygte, at amsankenævnene vil være sammenspiste. Man kan frygte, at der vil være en tendens til, at man dækker over vennernes venner. Vi ved jo, at amsankenævnene består af borgmestre og andet godtfolk rundt om i amtet, og derfor er det

[Tom Behnke]

et spørgsmål, om den ankeinstans ikke er illusorisk, når det kommer til stykket. Vi mener derfor ikke, at intentionerne i forslaget opnås, hvis man bare lader amtsankenævnene tage sig af sådanne klager.

Vi mener, at den ankeinstans, der skal være, skal bestå af et flertal af brugerrepræsentanter, og her kan det være såvel modtagerne af selve hjemmehjælpen som pårørende, for der er en række modtagere, som ikke er i stand til at give udtryk for deres interesser, og hvor det derfor ville være på sin plads, at det var de pårørende, der fik mulighed for det.

Afslutningsvis vil jeg gerne have lov til at udtrykke skuffelse over, at der er gået så lang tid, siden vi vedtog den motiverede dagsorden om, at der skulle skabes en sådan ankeadgang, men jeg er taknemlig over, at SF fremsætter forslaget, når skiftende regeringer ikke har kunnet eller villet gøre det.

Fremskridtspartiet stemmer for forslaget, men vi vil i udvalget lægge op til en ændring, der går ud på, at det ikke er et amtsankenævn, man har mulighed for at klage til, men derimod en helt uafhængig klageinstans, hvor der er et flertal af brugerrepræsentanter.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Når hr. Tom Behnke giver udtryk for, at flere skiftende regeringer ikke har villet løse dette problem, er jeg nødt til at sige, at det er et postulat, der ikke er rigtigt. Jeg mener faktisk, at jeg i min ordførertale på Socialdemokratiets vegne gjorde opmærksom på, at vi arbejder med dette spørgsmål og er positive over for at finde en brugbar model. Den nye regering har taget fat på denne sag. Blot lige til orientering.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jamen så havde jeg alligevel ret i det, jeg sagde, nemlig at man ikke kan. Hvis man havde et ønske om at få løst dette problem hurtigst muligt, havde man haft muligheden for det, for spørgsmålet om oprettelse af en klageinstans har jo været diskuteret også under den debat, hvor vi vedtog den motiverede dagsorden. Ideerne har været mangfoldige, og derfor synes jeg ikke, der er nogen undskyldning for, at man ikke har gjort det allerede på nuværende tidspunkt.

Bente Juncker (CD):

Ja, vi har klaget over reglerne for afgørelser om praktisk bistand i hjemmet, for CD havde jo et forslag for ca. 3 år siden. Det fik samme medfart, som dette forslag får i dag. For 2 år siden vedtog Folketinget i fuld enighed, at man nu skulle søge at løse problemet med hensyn til en klageadgang, men det er ikke blevet løst endnu. Derfor må jeg sige, at jeg synes, det er et prisværdigt initiativ, SF har taget her. Jeg synes, at det er flovt og pinligt, at Folketinget ikke i de to år, der er gået, siden det vedtog en dagsorden, som vi alle sammen satte utrolig pris på dengang, har løst dette problem. Det kan ikke være så vanskeligt; hvis man siger til nogle embedsmænd i Socialministeriet, at problemet skal løses, fordi Folketinget ønsker det, så tror jeg også, det bliver løst.

Med disse bemærkninger må jeg sige til SF's ordfører, at CD ikke kan stemme for dette forslag, men jeg kan da huske, at da handicap-grupperne var i deputation i Socialudvalget, var det præcis denne løsning, de ønskede, nemlig med et amtsankenævn. Om det så skal være et amtsankenævn eller det skal være et andet forum, må vi se at få talt os til rette om, men ikke i Socialudvalget, for det må være administrationen, nemlig ministeriet, der forbedrer lovgivningen.

Der står jo i regeringsgrundlaget, at der skal være minimumsregler for de ældre. Det var snart på tide, at vi begyndte at leve op til det, at vi så, hvordan hjemmehjælpen kører i de bedste kommuner her i landet, for vi må nok erkende, at det er ikke alle kommuner, der vil få brug for sådan et ankesystem. Der er måske nogle få kværanter, men stort set så kører det jo fint rundt omkring.

Jeg vil opfordre stærkt til, at vi nu efterlever den dagsorden, at vi får nogle forslag på bordet, at vi gør noget ved denne sag, for det er uværdigt, at der er ældre, der sidder i deres hjem – og det gør de jo, fordi vi har tesen om længst muligt i eget hjem – og føler, at de ikke får den fornødne hjælp.

Lad os få nogle eksperter, nogle brugere og nogle professionelle, der er vant til at komme ud til ældre og se, hvad de har behov for, til at løse de små knuder, der er ude om i kommunerne. Jeg har ikke noget imod statslig styring på dette område med nogle regler, uanset om det er støvflug, eller det er spørgsmålet om,

[Bente Juncker]

hvor mange gange man skal løftes ud af en seng, have tøj på, indkøb, der skal ordnes, eller hvad ved jeg. Den afgrænsning behøver ikke at være vanskelig; den bør vi kunne foretage samlet i Socialudvalget.

Da spørgsmålet var fremme, var vi var meget opsatte på, at der skulle være en ankemulighed, og at det skulle ind i den dagsorden, og derfor er det altså også på tide, at der sker noget. Dagsordener er ikke bare noget, man vedtager – vi har en dagsordenskrig her i Folketinget – nej, det er faktisk noget, vi skal efterleve.

Lysholm Christensen (KRF):

SF foreslår med dette forslag, at der indføres en klageadgang vedrørende hjemmehjælp. Det er i hvert fald den officielle titel på forslaget; den uofficielle kommer jeg til om lidt.

Med dette forslag bevæger man sig for mig at se ind i et meget følsomt område, for der er naturligvis klager tid efter anden både over hjælpens omfang og over kvaliteten. Det er ikke spor besynderligt, for hvem kan ikke ønske sig noget mere hjælp? Vi taler jo her om mennesker, der har behov for hjælp, og hvem synes ikke, at de får for lidt? Hjemmehjælperne er jo også en slags mennesker med de svagheder, der knytter sig til den race, så der er formentlig også nogle, der ikke gør det godt nok. Derfor er der selvfølgelig et grundlag for berettigede klager rundt omkring – ingen tvivl om det.

Men ikke desto mindre må jeg afvise forslaget, for vi tror ikke på, at ankeinstansen er den rigtige løsning på problemet.

De enkelte borgeres behov for hjælp er jo meget forskelligt. Det er meget forskelligt, hvilke svagheder man har, om det er sygepleje, der skal til, eller om det er rengøring, og i hvor stort omfang, ligesom der kan være forskel på boligen, og hvad ved jeg. Alt det må indgå i en lokal vurdering. Det er vigtigt, at det decentrale fungerer i denne forbindelse, således at det er lokalkendskab – ja, måske personligt kendskab – som ligger til grund for tildeling af hjemmehjælpen.

Dette decentrale princip mener jeg er meget vigtigt at fastholde netop på ældreområdet. Beslutningerne skal træffes så tæt på borgeren som muligt, således at man får givet lige præcis den hjælp, der er behov for, i det rigtige omfang.

I øvrigt kan behovet for denne hjælp også variere fra dag til dag eller fra uge til uge, så der skal en lokal afgørelse til.

Jeg tror ikke på, at man kan lave retfærdige og funktionsdygtige retningslinier for en ankeinstans. Det er umuligt at sætte ind i et skema, som man kan administrere efter. Det vil i hvert fald betyde, at den ankeinstans skal ud at inspicere, eller hvad sådan noget hedder, på stedet i et sådant omfang, at denne løsning administrativt bliver meget dyr at have med at gøre.

Der er jo i øvrigt også allerede nu en vis mulighed for at få efterprøvet tildelingen i form af det almindelige kommunale tilsyn.

Men nu kommer jeg til forslagets egentlige formål, som jeg i hvert fald læser det mellem linierne. Der er for få ressourcer på området. Det er det, der er problemet. Vi har for få hjemmehjælpere, og de, der er, løber så stærkt, at de ikke kan nå at lave arbejdet ordentligt. SF peger på et ressourceproblem, og det er ret, men så lad os prøve at løse det. For jeg vil meget hellere sætte folk i arbejde med hjemmehjælpen, end jeg vil sætte nogle folk til at sidde og nusse med papir ved et skrivebord i en ankeinstans. Lad os dog sætte dem til at hjælpe de gamle i stedet for.

Jeg mener altså, at der er behov for, at vi finder nogle flere ressourcer til området, at vi får nogle flere folk i sving med at hjælpe de gamle, hvor der er behov for det.

Det er regeringen i øvrigt godt i gang med, idet der føres forhandlinger om en forlængelse af aktiveringsordningen, hvor også ældreområdet er stærkt inde i billedet. Jeg tror ikke på, at løsningen ligger i ankeinstansen, men derimod i nogle flere ressourcer til ældreområdet i det hele taget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal sige tak til dem, der nu var at sige tak til, og rette vedkommende ved jo så også, hvem det er, jeg takker, men af hensyn til historiebøgerne – de små grønne – må jeg nok sige, at jeg meget gerne vil sige tak til den socialdemokratiske ordfører, som sagde, at man var klart positiv over for at gå i gang med et konkret arbejde og vurdere, hvilken ordning vi kan nå frem til. Det vil jeg gerne sige tak for. Jeg har også forstået på den socialdemokratiske ordfører, at vi skal lytte til, hvad handicap-

[LIII Gyldenkilde]

forbundene fortæller os om dette her, for de har jo gjort så mange erfaringer, at de sagtens kan være behjælpelige.

Dernæst skal jeg sige til den konservative ordfører, at jeg ærlig talt synes, det er lidt strengt, at vi fra Folketingets talerstol smider i hovedet på hinanden, at der her er tale om, at man skal have en klageadgang på grund af nogle nullermænd under en seng. Jeg synes ærlig talt, at det er lidt uværdigt, og det er egentlig også at gøre lidt grin med området, for de handicappede og ældreorganisationer beder altså om, at vi får en eller anden form for klageadgang, fordi de er utilfredse. Men jeg må jo leve med, at De Konservative kan tage det på den måde.

Venstre mener altså, at alt er godt, bare det ligger ude i kommunen, og at det nok skal gå alt sammen, bare der bliver nedsat nogle ældreråd. Det har vi jo også så gode erfaringer med, så jeg skal ikke sige mere om det!

Fremskridtspartiet er enig i målet, men uenig i metoden og vil opfinde et helt nyt klagesystem. Det skal vi jo nok få løst nogle problemer med! Det er jeg lidt ked af, for Fremskridtspartiet er jo sådan set enig i, at der her er et område, der skal gøres noget ved. Vi kan have forskelligt syn på, hvordan det skal gøres, men hr. Tom Behnke fra Fremskridtspartiet ved jo udmærket, at man ved at opbygge et helt nyt klagesystem sikrer, at vi ikke får vedtaget noget som helst i vores tid – om jeg så må sige.

Når det er sagt, skal jeg sige tak til CD's ordfører, fru Bente Juncker, som jo tidligere har været meget opmærksom på de problemstillinger, som er omtalt i dette forslag. Jeg forstod fru Bente Juncker derhen – og det vil jeg gerne have bekræftet – at hendes indlæg indeholdt en opfordring til socialministeren om nu at indlede en møderække med Folketingets partier plus nogle embedsfolk og eventuelt nogle personer fra organisationerne for at finde en afgrænsning af, hvordan vi kan indføre en klagemulighed, så det ikke bliver alt muligt fra havet, der kommer ud af dette her, men at vi finder en løsning.

Det skulle glæde mig, om det var det, fru Bente Juncker sagde, og jeg vil ærlig talt gerne høre, om jeg har forstået det rigtigt. Det tror jeg jeg har, men jeg vil altså gerne have det bekræftet – også af hensyn til socialministeren.

Ikke fordi jeg ikke tror, at socialministeren har lyttet til debatten – slet ikke – men jeg synes, det er vigtigt, at et regeringsparti eller to for den sags skyld synes, at vi skal arbejde grundigt videre med denne sag.

Dernæst vil jeg gerne sige til Kristeligt Folkeparti, at det er Folketinget, der har gennemført den form for ældrepolitik, som føres i dette land, nemlig at de ældre skal blive længst muligt i eget hjem. Det er Folketinget, der via forhandlingerne med f.eks. amterne har været skyld i, at man på næsten samtlige hospitaler i Danmark de senere år har indført metoder, der gør det muligt at undgå længere hospitalsophold i forbindelse med operationer osv., således at patienterne bliver sendt hjem igen meget hurtigt. Det er derfor rigtigt set fra Kristeligt Folkepartis side, at der er et klart større behov, end der har været tidligere på dette område, og det problem løses ikke med, at man bliver enige om at lave en ny aktiveringsordning, for virkeligheden er jo, at den ikke har hjulpet meget – det må vi dog være så ærlige at sige til hinanden.

Hvis der derimod var tale om, at man under de kommunale og amtskommunale forhandlinger ville bede finansministeren om at forhandle på en sådan måde, at det sikres, at kommunerne kan opfylde disse behov, er det muligt, at man kunne reducere den klagemulighed til kun at omfatte visse helt klart definerede forhold. Men at stille det op, som Kristeligt Folkeparti gør, som om dette her drejer sig om to ting, der strider imod hinanden, er lidt ærgerligt, for der er jo tale om et både-og. Det er rigtigt – man behøver ikke at læse mellem linierne, man kan læse direkte af dette lovforslag – at der også er et ressourceproblem, som vi skal have klaret. Det deltager SF meget gerne i at få klaret, men jeg mener ikke, at det behøver at udelukke, at man på klart veldefinerede områder undersøger, hvordan man kan lave en klageadgang, som har været efterlyst meget længe, og som Folketinget i en dagsorden den 24. april 1991 har vedtaget at man skal prøve at finde frem til.

Jeg tror, det var fru Grete Schødt, som sagde, at der står i loven, at man ikke kan anke skønmæssige afgørelser, fordi man ikke skal kunne tilsidesætte skønnet, medmindre det er klart ulovligt. Det er rigtigt, men der er en tilføjelse, nemlig: »eller det er åbenbart urimeligt«.

[Lilli Gyldenkilde]

Det er det område, der hedder »åbenbart urimeligt«, vi må have set på, og i den sammenhæng, dette her skal ses. For det er klart, at jeg heller ikke ønsker nogen åben ladeport, så enhver kan klage.

Men jeg vil dog bede folketingsmedlemmerne om at huske på, som en ordfører tidligere har sagt, at der jo ikke er tale om, at man skal kunne klage over nullermænd under sengene, fordi det er sommerferie og man mangler en vikar osv. Det er slet ikke det.

Der er tale om, at det i visse kommuner har været sådan – og det ved de af Folketingets medlemmer, der har fulgt med på dette område, også godt – at man har måttet gribe ind med loven, som den er, i hånden, over for visse kommuner, som har truffet en generel beslutning om, at der ikke må gøres rent mere hos de ældre i hele kommunen. Det har man med loven i hånd, som den er, kunnet udstede forbud mod. Derfor må man også kunne finde ud af, hvordan man sikrer, at åbenbart urimelige forhold bliver undersøgt, og at der er en klageadgang.

Det er det, der er ønsket fra SF's side med dette lovforslag. Jeg skal takke for behandlingen og ikke forlænge debatten yderligere, men stille mig til rådighed, hvis socialministeren skulle ønske at finde ud af, hvordan man kan komme videre med dette her. Det ville være ønskeligt ikke alene af hensyn til SF's forslag, men i højere grad af hensyn til en dagsorden, der er vedtaget, og i allerhøjeste grad af hensyn til de ældre og de handicappede.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nu forholder det sig jo således, at et flertal her i Folketinget kan vedtage hvad som helst, også selv om det måske ikke altid er det mest hensigtsmæssige.

Fru Lilli Gyldenkilde replicerede, at den løsning, jeg havde skitseret, den model, jeg godt kunne tænke mig, jo ikke kan blive vedtaget her i Folketinget. Det er da muligt – det er da muligt, at der er et flertal, der ikke ønsker, at vi skal bruge den model – og det er også i orden, selv om det ville have været det bedste. Vi må så se i øjnene, at der ikke er et flertal for det.

Men hvis vi ikke får vores gode idé ført igennem, således at forslaget bliver optimalt godt,

er det ikke ensbetydende med, at vi har tænkt os at stemme imod forslaget – og jeg gav også udtryk for, at vi støtter forslaget – men vi kommer med et ændringsforslag for at gøre forslaget endnu bedre. Det er et godt forslag, men det skal gøres bedre. Uanset udfaldet vil vi altså stemme for, og det er af hensyn til hjemmehjælpsmodtagerne, som trods alt bliver bedre stillet ved SF's forslag, end de er stillet i dag.

Det, jeg gav udtryk for, var, at flertallet tilsyneladende så ikke ville følge og acceptere den bedste løsning, og det må vi se i øjnene, men det skal ikke afholde mig fra her fra talerstolen at prøve på at give udtryk for, hvad vi mener ville være den bedste løsning.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne sige, at jeg er helt enig med hr. Tom Behnke i, at hvis der ikke kommer noget ud af den møderække, jeg mener vi skal have, er det forslag, fru Lilli Gyldenkilde har fremsat, bedre end ingenting.

Men jeg vil meget gerne bekræfte, at jeg synes, vi skulle komme i gang med at få nogle møder foranstaltet med nogle embedsmænd, meget gerne med handicapgruppen. Når den møderække starter og Kommunernes Landsforening ved, at nu er det altså alvor efter to år, så tror jeg, de vil være særdeles venlige og meget hjælpsomme med dels at finde afgrænsninger, dels måske også metoder.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Har man ikke svar på de spørgsmål, der bliver stillet, kan man jo altid beklikke spørgers motiv og bevidst misforstå, sådan som fru Lilli Gyldenkilde valgte at gøre det i forhold til mit ordførerindlæg. Fru Lilli Gyldenkilde mente, at jeg gjorde mig morsom i forbindelse med denne sag, da jeg spurgte SF, om man f.eks. skulle kunne klage over for mange nullermænd under sofaen eller under sengen. Det er bestemt ikke et forsøg på at gøre mig sjov på nogen handicappedes eller ældres bekostning. Det er faktisk et dybt alvorligt spørgsmål til SF: Hvor går grænsen, hvad skal der kunne klages over, og hvad skal så være regelgrundlaget for ankeinstansens beslutning?

[Pia Christmas-Møller]

Der kan være handicappede og ældre, der blandt andre problemer også har det problem, at de lider af allergi og overfølsomhed. Jeg vil gerne meddele, at jeg personligt er overfølsom over for støvmiden og lider af håndeksem i ret udstrakt grad, og det er et stort problem. Var jeg gammel og afhængig af hjemmehjælp, kunne det godt være, at jeg meget gerne ville have, at der blev støvsuget rimelig ofte, for at jeg kunne undgå disse alvorlige udslæt. Jeg spørger SF: Er det muligt, at man forestiller sig, at der også skal kunne klages over den slags situationer?

Jeg er helt opmærksom på, at i mange andre tilfælde vil det blive opfattet som pjat at klage over, at støvsugningen ikke er præcis og god nok, men der kan være situationer, hvor det faktisk er dybt relevant. Jeg peger på det ikke for at gøre mig morsom, men for at vise, at virkeligheden altså er mangfoldig. Og jeg er ikke tryk ved, at en ankeinstans selv skal fastlægge serviceniveauet i dette land. Jeg mener ikke, vi kan flygte fra det ansvar. Det er et politisk ansvar.

Så vil jeg i øvrigt gerne være med til at give de ældre nogle bedre retsgarantier, hvis det er muligt. Men jeg vil ikke være med til bare at lave en ny bureaukratisk knopskydning, som i virkeligheden er en tom retsgaranti, som forflygtiger det politiske ansvar. I øvrigt noterede jeg da også, at fru Lilli Gyldenkilde bemærkede, at der er allerede taget højde for åbenbart urimelige forhold i den nuværende lovgivning, og det er dog en tryghed trods alt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal endnu en gang takke CD's ordfører. Jeg er helt enig i det sidste, der blev sagt, og jeg håber, det kan blive en realitet, så vi kan komme videre med dette spørgsmål, da jeg kan forstå, at der trods alt er et flertal for en del af intentionerne i forslaget, om end der ikke er 100 pct. flertal for det hele.

Må jeg så ikke sige til fru Pia Christmas-Møller fra De Konservative, at jeg ikke var ude på at håne nogen. Men jeg synes, det var for voldsomt at snakke om nullermænd i denne forbindelse, for selvfølgelig var det ikke det, jeg mente, og det ved fru Pia Christmas-Møller også godt.

Det var svært også for os at afgrænse, og derfor står der ikke nogen afgrænsning i forslaget, men det kan jo helt tydeligt ses af diskussionen her, at havde vi sat en klar afgrænsning ind, var det ikke sikkert, vi var kommet videre. På baggrund af at vi nu kan drøfte videre, hvordan det her skal foregå, og kan få organisationerne og ikke mindst handicaporganisationerne med ind i debatten, har jeg dog nu et håb om, at vi kan finde en løsning og få lavet en afgrænsning, som er så klar, at den er til at have med at gøre.

Og må jeg så ikke sige til fru Pia Christmas-Møller, at hvis man skulle tage det som et tænkt eksempel, at fru Pia Christmas-Møller var blevet gammel og pensioneret og skulle have hjemmehjælp og led af støvallergi, jamen så selvfølgelig! Man skal jo ikke ligge og blive syg, fordi man holdes længst muligt i eget hjem og ikke kan bo et andet sted, hvor der bliver gjort rent hver dag. Man skal selvfølgelig kunne klage, hvis man bliver syg af, at der ikke bliver gjort rent. Ja, det mener jeg faktisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 244: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 23/3 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):